

Is het doden van een dier vergelijkbaar met het doden van een mens?

Volgens dierenactivisten bestaat er geen fundamenteel moreel verschil tussen mensen en dieren. Zij beweren daarom dat we dezelfde ethische regels moeten toepassen in onze omgang met dieren als in onze omgang met mensen. Deze opvatting domineert ook binnen de dierenethiek en wordt niet alleen verdedigd door Peter Singer en Tom Regan, de grondleggers van deze discipline, maar ook door denkers zoals Martha Nussbaum. Toch staat het idee dat er geen moreel verschil is tussen mensen en dieren haaks op onze dagelijkse ervaringen. We voelen helemaal niet dezelfde morele schuld wanneer we een dier doden als wanneer we een mens doden. Het onderscheid tussen mensen en dieren komt ook duidelijk naar voren in onze houding ten opzichte van vleesconsumptie. De walging die het eten van mensenvlees zou opwekken, doet zich niet voor bij het eten van dierlijk vlees. Zelfs vegetariërs stellen deze zaken niet gelijk.

Het is daarom belangrijk om de bestaande aannames die de ethische debatten over dieren beheersen kritisch onder de loep te nemen. Niet om onze huidige omgang met dieren te rechtvaardigen, maar om te verkennen wat de ethiek te zeggen heeft over de omgang met dieren wanneer we uitgaan van hoe mensen daadwerkelijk bepaalde morele kwesties ervaren en aanvoelen. Moraliteit wordt hierbij dan primair beschouwd als iets dat verband houdt met intuïties en slechts secundair met rationaliteit.

De notie van dierwaardigheid die vanuit zo'n benadering verdedigd kan worden, is de volgende: "Dierwaardigheid betekent op een manier omgaan met dieren waarvan wij mensen vinden dat we die kunnen verantwoorden. Niet rationeel verantwoorden, maar verantwoorden via het morele aanvoelen."

Deze opvatting over dierwaardigheid kan worden toegepast op de veeteelt. Op basis van deze notie van dierwaardigheid is het moeilijk om de intensieve veehouderij dierwaardig te noemen. Kleinschaligere veeteelt, waarbij rekening wordt gehouden met de natuurlijke behoeften van de dieren, kan daarentegen wel als dierwaardig worden beschouwd. Ook lokaal slachten, zoals bijvoorbeeld via mobiele slachteenheden, of slachten in kleine slachthuizen, evenals een verminderde consumptie van dierlijke producten, kunnen worden gezien als stappen om de dierwaardigheid in de veeteelt te verbeteren. Minder consumptie van dierlijke producten is noodzakelijk omdat kleinschaligere veeteelt vaak leidt tot duurdere producten en vaak een grotere impact op het milieu en het klimaat heeft. Om minder consumptie van dierlijke producten te bevorderen, kan er ingezet worden op plantaardige alternatieven en op kweekvlees.

Johannes Derboven